

CONTACTBRIEF

No. 170 december 2008

**Missionarissen van Afrika
Witte Paters
Modestusstraat 20
5101 BP Dongen**

WOORD VAN DE GEDELEGEERDE OVERSTE

IN DIENST VAN HET RIJK GODS

In missionaire kringen en gesprekken gaat het steeds meer om het Rijk Gods, hoe moeilijk het ook is om duidelijk aan te geven wat dat Rijk Gods dan ook zou kunnen betekenen. We weten natuurlijk dat Jezus van Nazareth zich op een bepaald moment van zijn leven geroepen voelde om dit komend Rijk aan te kondigen en ook te verkondigen door er een zekere inhoud aan te geven. Voor de mensen van zijn tijd, in ieder geval voor de Joden, schijnt hij begrepen te zijn, alhoewel misschien niet helemaal, daar Jezus er toch ook weer een heel bijzondere betekenis aan wilde geven. Het was een realiteit die met hem al een begin had gemaakt, maar vooral naar de toekomst steeds meer vorm moest krijgen, zeker door Gods tussenkomst, maar ook in het bijzonder door inzet en geloof van mensen. Hij zond zijn volgelingen er op uit om te doen zoals hij en rond te gaan dat Rijk te blijven aankondigen en mensen op te roepen zich daarvoor in te zetten. En dan ging het om een nieuwe wereld en een nieuwe aarde, een nieuwe hemel, waar gerechtigheid en vrede heerst en allen verbonden zouden zijn door een hechte band van liefde, waarvan God zelf de bron is.

Waarom wordt nu eigenlijk Missie steeds meer betrokken op dat Rijk Gods en minder op de Kerk of het stichten van de Kerk. Misschien wel omdat we beter zijn gaan begrijpen dat ook de Kerk gerelateerd is tot het komen van dat Rijk Gods en daar dienstbaar aan wil zijn. We gaan dan over de grenzen van Kerk heen, op zoek naar waarden van het Rijk Gods over-al in de wereld, in alle verschillende mensen, volken, gods-diensten en culturen, want het Rijk is al aanwezig overal

in allerlei tekenen en vormen, maar zal zich groter en heviger willen ontwikkelen naar de toekomst toe, onder Gods zegen en een voortdurende inzet van mensen, steeds met vallen en opstaan, maar met het geloof dat die nieuwe wereld van eenheid in verscheidenheid, van gerechtigheid en vrede, van liefde en verzoening een groeiende werkelijkheid zal kunnen worden, berustend op Gods belofte en werkzaamheid in en door mensen.

Allemaal een beetje moeilijk gezegd, maar ik denk wel dat Missie daar om draait en dat het daar op neerkomt. Iedereen beleeft dat natuurlijk op zijn eigen manier en zet er zich volgens eigen inzichten voor in. Als Missionarissen van Afrika hebben wij ons voor het leven daaraan willen geven opdat ook het Rijk Gods in de Afrikaanse wereld zijn eigen gestalte mag krijgen in verbondenheid met de hele wereld.

We zijn in de liturgische tijd van de Advent. Wat in die tijd centraal staat is juist dat komende Rijk Gods dat in de komst van de Messias een begin inluidt van de voltooiing, het hoopvol en met groot vertrouwen toegroeien naar de voleinding en het tot stand komen van het Rijk Gods in zijn definitieve vorm. Dat moment steeds dichterbij brengen en de komst ervan blijven verkondigen door een daadwerkelijke inzet van ieder moment: recht en gerechtigheid, vrede en liefde, universeel broederschap, eenheid in verscheidenheid, respect en verbondenheid, daar gaat het om

De Advent heeft bij uitstek een missionaire geladenheid: zich geroepen en gezonden weten in dienst te willen staan van dat Godsrijk, het te zoeken, te ondersteunen, er zijn leven aan te geven. Het betekent natuurlijk ook er zelf te willen binnengaan en in die spanning te willen gaan staan van het broze, nog niet gerealiseerde Rijk naar de groeiende werkelijkheid van de voltooiing.

Ik mocht onlangs een preek beluisteren naar aanleiding van de parabel van de talenten. Het verhaal kwam me als nieuw over. Ik ontdekte dat het volledig in verband stond met en betrekking had op het komende Rijk. Met alles wat we hebben en zijn, zich geheel geven aan en inzetten voor dat Rijk. Alle risico's durven lopen, risico's die men normaal in deze wereld niet aandurft. Alles op het spel zetten. En dan denk ik ook aan andere teksten van het evangelie, zoals die van de arme weduwe die alles gaf, zelfs wat ze strikt nodig had om van te leven. Dat is dan wel degelijk alle risico's durven lopen en alles op het spel zetten. Nog een andere tekst die in mij opkomt is die van de man die alles verkoopt om de schat die hij heeft gevonden te kunnen kopen; en dan gaat het hier duidelijk om het Rijk Gods waar hij alles voor over heeft. Terug naar de parabel van de talenten. De man die daar alleen maar de talenten wist te begraven in de grond, maar er niets mee deed, dat is degene die veroordeeld wordt omdat hij niet het lef en de moed had om alles op het spel te zetten voor het Koninkrijk Gods. Hij geloofde er niet in en kon er ook niet in geloven. Om je te kunnen inzetten voor dat Rijk Gods is een geloof nodig en durf en moed.

Het is dus niet zo dat wij deze Adventstijd beleven met een louter passieve houding van wachten op de komst van het Rijk. Integendeel, het gaat om een actieve inzet, waarin wij alles op het spel zetten om dat rijk dichterbij te brengen. De evangeliën van Matheus en Lucas hebben het zelfs over "**geweld**" door te zeggen dat alleen **geweldenaars** de buit zullen binnenhalen.

(Mt. 10, 12 en Luc. 16,16)

Adventstijd is missionair gekleurd. Een tijd om onze missionaire inzet en bezieling wat uit te diepen en te vernieuwen. Ik wens iedereen om mooie advent toe en dan natuurlijk ook een echt Zalig Kerstfeest. God werd mens om met ons zich in te zetten voor het Rijk Gods, een Rijk van vrede en gerech-

tigheid. God in Jezus van Nazareth heeft zich ook dienstbaar willen maken en als mens met vallen en opstaan, met teleurstellingen en frustraties, met beperking en armoede zich te blijven inzetten voor het Rijk en zijn waarden. Hij met ons en wij met Hem.

Jan Mol

VAN HET SECTORBUREAU

VOORAANKONDIGING

2009 DE MISSIONARISSEN VAN AFRIKA (WITTE PATERS)
VIEREN EEN JUBILEUM
125 JAAR GELEDEN VERBOND DE EERSTE NEDERLANDER ZICH AAN DE SOCIETEIT IN ALGIERS IN NOORD-AFRIKA.

Dit feit willen wij sober maar toch feestelijk samen vieren. We willen er een familiefeest van maken. U zult allemaal als onze vrienden, familieleden en weldoeners worden uitgenodigd. Het zal een gelegenheid zijn de band tussen ons wat aan te halen om elkaar te blijven steunen in onze inzet voor AFRIKA, want samen willen wij dienstbaar blijven aan de Afrikaanse mens in en buiten Afrika. Dat dit nog broodnodig blijft bewijzen wel de huidige berichten die we dagelijks te horen en te zien krijgen. Afrika blijft rekenen op onze daadwerkelijke, zowel morele als materiele ondersteuning.

Wat gebeurde er nu echt 125 jaar geleden. Het begon eigenlijk allemaal al in 1880. Negen oud-zouaven (ze hadden allemaal gevochten voor de Paus en zijn pauselijke staten, toen die veroverd en bezet werden door de Italiaanse troepen vóór het tot stand komen van de Italiaanse staat in 1870) vertrokken naar Algiers in Noord-Afrika om zich te melden bij de Witte Paters. Vier van hen wilden zich in dienst stellen van de

karavanen die vanuit Algiers naar Centraal Afrika zouden vertrekken om ze militair te begeleiden en te beschermen op hun tocht naar het binnenland. De anderen wilden broeder worden en begonnen spoedig na hun aankomst hun missionaire vorming in het noviciaat. Een van hen was GERARD METZ, die in 1851 geboren is te Roermond. Hij werd officieel lid van de Sociëteit van de Missionarissen van Afrika toen hij op 9 april 1884 zich door de missionariseed voor het leven toewijdde aan Afrika in de Sociëteit. Hij is dus de eerste Nederlandse Missionaris van Afrika, en in 2009 zal dat 125 jaar geleden zijn. Hij stierf in 1909 in Kala in Tanzania op 58 jarige leeftijd.

Nog even twee andere evenementen die in dat zelfde jaar 1884 in Nederland plaatsvonden. Kardinaal Charles Martial Lavigerie, die in 1868 in Algiers de Missionarissen van Afrika stichtte, bezocht in 1884 voor het eerst Nederland. Hij kwam niet verder dan Maastricht, maar maakte toch een grote indruk op de elite van katholiek Nederland.

Ook maakte een jonge Belgische confrater, een zekere Camille Vanderstraeten in het jaar 1884 een propagandatocht door Nederland om de Witte Paters meer bekendheid te geven.

Over het waar en hoe we dat in 2009 samen zullen gaan vieren, daar krijgt U later nog uitvoerig bericht over. We hopen wel dat U er zult zijn om het echt met elkaar te kunnen vieren.

JUBILARISSEN 2009

	<u>Eed</u>	<u>Wijding</u>
<u>Januari</u>		
Piet van der Linden	17. 1.1959	50
<u>Februari</u>		
Ben Vulkers		1. 2.1949 60
Martien Balemans		2. 2.1959 50
Ton Busch		2. 2.1959 50
Evert van Oostrom		2. 2.1959 50
Hans Pauwels		2. 2.1959 50
Henk van de Paverd		2. 2.1959 50
Jozef de Rooij		2. 2.1959 50
Carol Vismans		2. 2.1959 50
<u>April</u>		
Frits van Asten		22. 4.1959 50
<u>Mei</u>		
Piet Hooijschuur	24. 5.1969	40
<u>Juni</u>		
Ad van Pinxten	6. 6.1959	50
Ton Mettrop	9. 6.1949	60
Jan van den Kieboom		11. 6.1949 60
Louis Degenhart		11. 6.1949 60
Jan Dekkers	20. 6.1959	50
Frans van der Weijst	20. 6.1959	50
Zef Kuppens	26. 6.1959	50
Piet de Bekker	27. 6.1969	40
Willem Kerkhof	27. 6.1969	40
Frank Dirven		28. 6.1969 40
André Schaminée		28. 6.1969 40
<u>Juli</u>		
Jo Heuves	6. 7.1959	50
Piet van der Linden		19. 7.1959 50
<u>September</u>		
Karel Lucas	7. 9.1949	60

NIEUWS OVER CONFRATERS

BENOEMINGEN:

Piet Kramer maakt inmiddels deel uit van de gemeenschap in Dongen. We wensen hem daar een goede tijd.

Paul Donders heeft Den Bosch verlaten om deel uit te gaan maken van de gemeenschap te Steensel.

Jo van de Ven vertrekt na zijn sabbatjaar terug naar Uganda. Hij gaat er werken in de krottenwijken van Kampala. Jo, werk met plezier en succes.

Jan Bruijns en Piet Bongers verhuizen begin volgend jaar van Dongen naar St. Charles te Heythuysen. Heythuysen is de geboorteplaats van Piet.

ADRESWIJZIGINGEN:

Johan Miltenburg verhuisde van de Apeldoornselaan 240 in Den Haag naar de Mgr. Nolenslaan 12 – 2555 XZ Den Haag. Tel. 06 – 45 87 06 93.

Peter Nuyens maakt geen deel meer uit van de gemeenschap te Dongen. Hij woont nu op het adres:
Pastoor Janssenstraat 5 – 5411 EK Zeeland.
Tel. 06 – 14 82 38 06

ONZE ZIEKEN:

Hans Remhs kreeg met succes een nieuwe heup. Na een week was hij terug in Dongen, waar hij nu revalideert.

Riny van Broekhoven onderging op 28 november ook een heupoperatie. Aanvankelijk werd gedacht dat hij na drie dagen bij de Broeders van Glorieux in Dongen kon komen revalideren, maar vanwege andere complicaties werd dit enkele dagen later. Intussen is hij daar. Goede moed en voorspoedig herstel.

Willy Schaar is weer geheel in orde. Proficiat.

CONFRATERS OP VERLOF

Riny van Broekhoven kwam 18 oktober op ziekteverlof.

Adres: Wouwseweg 108 – 4703 BW Roosendaal.

Tel. 0185 - 54 24 58

Willem Kerkhof kwam op verlof op 1 november.

Adres: Eindhovenseweg 104 – 5661 NB Geldrop

Tel. 040 - 286 24 27

Piet Bergmann kwam 8 december op verlof.

Adres: Karel Doormanstraat 20 – 5831 LT Boxmeer

Tel. 0485 - 57 10 62

IN MEMORIAM

Dankbaar gedenken wij

PATER KEES VAN DER WEE

Cornelis, Martinus, Matheus, Maria

Missionaris van Afrika – Witte Pater.

Kees werd geboren op 23 mei 1919 te Kaatsheuvel. Om missionaris te worden volgde hij de opleiding in onze vormingshuizen van Sterksel, St. Charles (Boxtel) en 's-Heerenberg, waar hij zich op 30 juni 1945 door de missionariseerd verbond aan onze Sociëteit. Op 15 juni 1946 werd hij er priester gewijd. Later dat jaar, op 24 december, vertrok hij naar het bisdom Mwanza, Tanzania, voor parochiewerk in Kagunguli, op het eiland Ukerewe in het Victoriameer. Zijn oom Martin M.Afr. overleed in 1936 en zijn oom Antoon M.Afr. in 1943.

Al op het klein seminarie maakte men zich zorgen over zijn gezondheid en kreeg hij versterkende bijvoeding. Kees was een harde werker en een volhouder. Een optimist, met een gezond oordeel, hartelijk en steeds bereid een dienst te

verlenen. In januari 1948 schreef Kees heel tevreden te zijn met zijn gemeente en zijn werk. Hij was juist thuis van een 'safari' van 10 dagen en wilde direct weer terug. Men was er een meisjesschool aan het bouwen. Van een gedeelte van hun parochie hadden ze de nieuwe parochie Itira opgericht. Vanaf 1950 leefde en werkte hij samen met een Tanzaniaanse priester. In februari 1953 werd Kees pastoor op Kome-eiland, ook gelegen in het Victoriameer. Tijdens zijn verlof in 1957 had hij heel wat werk met het herdrukken van een gebedenboek in de Zinza-taal. Daarna vertrok hij om pastoor te worden in Kibara. Zijn regionale overste schreef dat Kees goed gezien was bij de confraters en dat hij de taal en cultuur goed kende en bleef bestuderen. Het was voor hem echter niet gemakkelijk om besluiten te nemen en er zich dan ook aan te houden.

In juni 1971 keek hij met tevredenheid terug op 25 jaar priesterschap. Hij zag het feest als een rustdag op een lange helling: "Ge kijkt eventjes om, en dan weer gewoon doorfietsen, tegen de helling op, tegen de wind in en die is er tegenwoordig nogal". Op het eind van dat jaar verhuisde hij naar Murutunguru.

Op 11 februari 1978 kwam Kees op een brancard aan op Schiphol en werd per ambulance naar het ziekenhuis vervoerd. Het ging om een zware hernia. De operatie en genezing verliepen naar omstandigheden goed en in september was hij weer in Murutunguru. Sindsdien sliep hij niet alleen op een plank, maar had ook in de auto een plankje in de rug. In september 1984 verhuisde hij weer naar Kibara. Toen in augustus 1986 die parochie overging naar het buurbisdom Musoma overhandigde hij zijn werk aan Tanzaniaanse priesters. Hijzelf verhuisde naar Bukumbi. Onder het parochiewerk daar viel ook een missieziekenhuis met 150 bedden en een centrum voor melaatsen.

Omdat hij toch meer last kreeg van de bloedvaten kwam Kees in september 1989 voor goed terug naar Nederland. Hij vestigde zich in Heythuysen, waar hij nog vele gelukkige jaren mocht doorbrengen en van het leven genoot. In de avond van vrijdag 24 oktober 2008 overleed Kees in het St. Jans Gasthuis te Weert.

Op 29 oktober 2008 hebben we Kees herdacht in de kapel van Huize St. Charles te Heythuysen en hem daarna te ruste gelegd op ons kerkhof aldaar.

Moge hij nu rusten in vrede.

OVERLEDEN FAMILIELEDEN EN KENNISSEN

6 augustus De heer A. Hamelijnc, broer van overleden pater Jan Hamelijnc

10 november Eerw. Zuster Antonette van den Oever (Zr. Modeste) van de Witte Zusters

23 november Mevrouw R. van der Linden – Merkelbach, schoonzus van de overleden paters Leo en Lambert van der :Linden.

CONFRATERS SCHRIJVEN

Kees Akkermans schreef op 12 oktober vanuit Dar es Salaam:

.....Momenteel woon ik met pater Munishi en Alex Matusingwa samen in het nieuwe Lavigerie-gebouw, 25 km. van Atiman

house in Dar es Salaam. Dit huis met een capaciteit van rond de 20 studenten, drie kamers voor de staf en drie bezoekerskamers is volledig klaar, ofschoon de omgeving nog niet is afgewerkt. De tuin moet nog aangelegd worden. Voor de beplanting ervan wachten we op de eerste regens. Het is een vormingshuis waar de missionaire bewustwording wordt bijgebracht aan onze studenten en van waaruit ze hun verdere studies kunnen voortzetten. Zo werd er tot nu toe een sessie gehouden voor de priesters, die drie jaar geleden gewijd werden. De tweede sessie was voor onze studenten, die de franse taal kwamen leren. De volgende groep kwam om zich voor te bereiden op hun studies in Jinja (Uganda). En momenteel wordt hier een Swahili-cursus gegeven aan hen, die juist hun noviciaat gemaakt hebben en die op stage komen in Tanzania.

Ik zelf verricht de lopende zaken: de zorg voor de voedselvoorziening, het onderhoud van het huis en verder help de studenten met hun vorming voor zover dat nodig is.. ..

FEEST ST CHARLES, 4 NOVEMBER 2008

In het Zorgcentrum St Charles in Heythuysen was de viering dit jaar bijzonder! Zoals U weet wonen de leken en de witte paters onder één dak en doen heel veel samen. Deze keer begonnen de paters al op drie November. Pater Hugo Hinfelaar gaf een conferentie over het jubileumjaar, missionarissen van Afrika 125 jaar in Nederland De volgende dag ging hij voor in de eucharistie en gaf een korte schets over wie St Charles (Carolus Borromeus) was. Hij is ook de patroonheilige van Charles Lavigerie, onze stichter. In de preek benadrukte Hugo, dat onze stichter zich niet ontzag; hij nam het aanbod om een hoge kerkelijke functie in zijn moederland te vervullen niet aan en gaf de voorkeur om bisschop van Algiers benoemd te worden. Dat was een degradatie in de ogen van velen.

Ook verloor hij veel vrienden onder de adellijke families in Frankrijk door openlijk tijdens een toast bij een officieel diner

zijn sympathie voor de republikeinen te betuigen. Dit op verzoek van de paus.

De dag stond in het licht van Afrika. Het activiteitenteam had de zaal versierd met kleurrijke Afrikaanse doeken met Swahili spreekwoorden. Het ochtendprogramma begon met het ganzenspel. Midden in de zaal lag een enorm groot ganzenbord. Wij waren verdeeld in zeven groepen: De giraffen, de buffels, de neushoorns en ga maar door. De vragen varieerden van: geef de betekenis van woorden als takataka enz. tot aardrijkskunde, zoals: wat is het grootste continent, de grootste woestijn in Afrika?

Daarna volgde de borrel, gevolgd door een Afrikaans etentje verzorgd door Johan, onze kok. Pindasoep, rijst met kip, kool-salade, boontjes, ananas, mango, een toetje bananensplit en vanille ijs met chocoladesaus. Mmmm....lekker!

In de middag werden we getrakteerd op een playbackshow: Het begon met het nummer Fysiotherapie, gespeeld door Linda en Judith. Daarna The lion sleeps tonight en Kumba ya, My Lord, door Jacqueline en Jeanne van de huishouding. En het keukenteam kwam op met Patapata van Makeba, de grote en onlangs overleden zangeres uit Zuid-Afrika. Zij zongen en dansten in lange paarse jurken door de zaal en werden door de jury uitgeroepen tot winnaars van het jaar onder groot applaus.

Tot slot kon men nog een glaasje drinken. Onze overste, pater Gerard Derksen, bedankte van ganser harte alle medewerkers en vrijwilligers voor deze mooie en uitstekend georganiseerde dag.

H. Peters

VUUR, WARMTE EN LICHT

Precies op 4 november 2008 heeft de verwarmingsketel in de nieuwbouw voor het eerst gebrand. Zo vertelde mij de zaakvoerder van bouwbedrijf Wijnen. Door een samenloop van omstandigheden was het die dag het feest van de H. Carolus, onder wiens bescherming ons huis is geplaatst heeft. Carolus

Borromeus was de naamheilige van kardinaal Lavignerie, in het Frans Charles. Onze eerste stichting in Nederland kreeg die naam. Het belooft dat van meet af aan onze behuizing in goede handen is.

Vuur is een van de hoofdbestanddelen van ons leven. Het verhaal gaat dat ergens in Afrika honderden jaren geleden een groep mensen van een vreemdeling leerden vuur te maken en eten te koken. Op staande voet werd hij tot stamhoofd gekozen. Verdwaalde woestijnreizigers zagen in de verte rook, daar was dus vuur en dat werd hun redding. Vuur is uniek voor het menselijk bestaan. Apen eten alles ongekookt. Geen enkel dier kan vuur maken.

Met vuur in huis kunnen we medemensen verwelkomen en gasten een maaltijd bereiden. Met warmte kunnen we een verkleumde voorbijganger laten bekomen. Een warme douche is heerlijk en 'hoofd en voeten warm maakt de beste dokter arm'. De zon is de hoofdbron voor niet alleen warmte, maar ook voor licht. Niemand is op zijn gemak in het duister. Nachtwachter zijn is een speciaal beroep. Rembrandt schilderde hen als een typisch beeld van Amsterdam. 'Wachter wat is er van de nacht?' was een geijkte vraag eeuwen geleden van mensen in nood. En zelfs in een psalm bidden we, dat wij uitzien naar God "zoals de wachters van de nacht uitzien naar de morgen".

Daarom deed het ons goed te zien, dat op een vroege morgen in dit najaar alle lampen in het nieuwe huis in stralende gloed hingen te branden. Onder onze verzorgsters zijn er meerderen die niet graag de nachtdienst verrichten met spaarzame verlichting in de gangen. Het is een genade te mogen leven als kinderen van het licht. Het eeuwige licht wensen wij onze overledenen toe als zij met gesloten ogen het daglicht niet meer zien. Moge Licht blijven stralen in dit huis en aan alle bewoners en bezoekers een gevoel geven van geborgenheid. Geborgenheid in Gods hand.

Nico de Bekker

ZO BEGON HET.

Toen na 1870 de strijd om de Pauselijke Staten op zijn hevigst was, riep paus Pius IX de hulp in van vrijwilligers om zijn Staten te verdedigen. Hij had al veel troepen uit Noord-Afrika. Maar die waren onvoldoende. Ze waren exotisch gekleed en werden zoeaven genoemd. Om het leger te versterken werden vrijwilligers uit heel West Europa verzocht naar Rome te gaan om zich bij de pauselijke garde aan te sluiten. De Broeders van Oudenbosch organiseerden het contingent uit Nederland. Toen de strijd gestreden en verloren was kwamen de mannen, die het overleefd hadden, naar Nederland terug.

Een Belgische priester was hun aalmoezenier en met de Broeders van Oudenbosch bleven ze contact houden. Kardinaal Lavigerie had de zoeaven, een soort paramilitaire politie, ingeschakeld nadat bij twee karavanen missionarissen, die door de Sahara heen Timboektoe wilden bereiken door Toearegs vermoord werden, lang voor ze aan hun reisdoel bereikt hadden. In 1884 bracht zijn antislavernij-campagne hem naar Maastricht. Hij was op zoek naar mannen om de paters die naar Oost-Afrika gegaan waren bij te staan als broeders. Priesters had hij al wel genoeg. Maar er waren sterke mannen nodig om met hun handen te werken. Hij had in Algiers de Nederlander Gerard Mertz in het noviciaat van de broeders gezien. Toen Lavigerie in 1884 in Maastricht kwam, was deze Gerard al wijd en breed als broeder aan het werk in Ujiji, aan de oevers van het Tanganyikameer. Na besprekingen kwamen per trein de eerste witte paters eind 1884 in Den Bosch aan. Pater Malet was de groepsleider. Huize Gerda te Haaren was hun eerste vestiging. Pater Jacques de Louw werd later als kersvers priester postulantenmeester. De heer Alphons van Rijckevorsel kocht voor hen een terrein aan, vlak tegenover zijn eigen landgoed, op titel dat hij een huis wilde bouwen voor “vieux garçons”, om niet nader aan te duiden wat voor vrijgezellen het waren.

Het was moerassig, maar de Nederlandse jongemannen groeven een gracht om het terrein te ontwateren.

ZO GING HET.

De eerste rekruten waren dus bestemd om lekenbroeders te worden. Maar weldra kwamen er ook jongemannen bij, die als priestermissionaris naar Afrika wilden. Van allen die in het huis St. Charles te Esch hun opleiding genoten hebben kunnen er in het kort enigen met name vermeld worden. Onder de broeders heeft Br. Cyprianus van Griensven naam gemaakt als bouwer van de imposante kathedraal van Rubaga (Uganda), die hij met eenvoudige hulpmiddelen, waarover hij beschikte, in 1933 heeft opgetrokken. Tot op de dag van vandaag is het een van de meest indrukwekkende bouwwerken ter plaatse. Daarnaast zijn het onze Nederlandse medebroeders geweest die de drukkerij van Kipalapala tot stand hebben gebracht, die aanvankelijk werd voorbereid door pater Michiel Lans. Hij stierf voor er een steen gelegd werd. Ons kerkhof ligt vol broeders, die mensen hebben opgeleid, timmerlui, smeden, metselaars, automonteurs en nog meer. Onder priesters staan op een hoge plaats Mgr. Joseph Blomjous, bisschop van Mwanza, die het tijdens het Vaticaanse Concilie klaarspeelde een gecombi-neerde organisatie van de grond te krijgen voor bisschoppen van heel Afrika. Een andere bekende bisschop is Cornelius Bronsveld, geboren als zoon van een dominee en uitgegroeid tot aartsbisschop van Tabora. Maar ook veel priesters hebben zich toegelegd op de studie van taal en gewoontes in talloze kleine stammen. Ze bestudeerden Afrikaanse muziek en dat alles naast hun pastorale taken. Opleiding van een Afrikaanse clerus was ook een uitermate belangrijke opgave. Mgr. Jan van Sambeek gaf daartoe een inspirerend voorbeeld.

ZO GAAT HET VERDER.

Dankzij de onvermelde inspanningen van Nederlanders in samenwerking met medebroeders uit andere landen in Europa

en Amerika (onze internationaliteit is een van onze karakteristieken) kunnen we groot gaan op een groeiend aantal medebroeders uit Afrika en andere niet-Europese landen. Het is hartverwarmend te zien wat onder anderen onze Afrikaanse confraters inbrengen aan geestelijke diepgang en daadkracht. Vanuit hun Afrikaanse cultuur geven ze aan onze Europese spiritualiteit een nieuw timbre, een eigen tint, een aparte zingeving. Wat ze in boeken of kleinere publicaties neerschrijven geeft verfrissend inzicht in oude gedachtegangen. En zo brengt wat wij gezaaid hebben verse vruchten voort. De toekomst ziet er rooskleurig uit. Met Gods zegen kan het nog lang doorgaan.

Nico de Bekker

André Schaminée mailde op 12 oktober om te zeggen dat hij onze felicitatie voor zijn 65-ste verjaardag zeer gewaardeerd had.

....Ja, van nu af is de Provincie een (hopelijk) "vrome"- "Drees"-man rijker, of zoals iemand me schreef, breng ik eindelijk wat geld in het laatje van de Soos. Hopelijk slechts als grap bedoeld! Ik heb mijn verjaardag heel bescheiden gevierd. Twee van de drie confraters waarmee ik leef waren 'op reis' en met de derde heb ik een fles rosé 'soldaat' gemaakt tijdens de middag- en avondmaaltijd.

Hier alles nog goed. Ghana gaat op 7 december een nieuwe President kiezen. Hopelijk verloopt alles zonder noemenswaardige problemen.

Martien Balemans zond 20 november ook een e-mailtje naar aanleiding van onze gelukwensen voor zijn verjaardag: .

... Ik vier mijn verjaardag hier altijd op een bijzondere manier. Dat heeft als reden: In 1975 moest ik naar Nederland omdat ik een infectie aan mijn oog had. De oogarts zei dat het zeer serieus kon zijn en dat ik mogelijk de ultraviolette stralen van de Afrikaanse zon niet meer kon verdragen. De specialisten In Nederland concludeerden dat de infectie niet actief meer was,

uitgewerkt was. Ik kon dus terug naar Ghana, waar ik toen ruim 20 jaar was - nu bijna 50 jaar.

Toen ik kort voor mijn verjaardag terugkwam vond ik dat zo geweldig dat ik alle missionarissen van het diocees uitnodigde om mijn verjaardag mee te komen vieren. Dat vond iedereen zo'n leuk feest dat we elk jaar daarna mijn verjaardag zo vieren. Ik ben in deze wel de enige die dat zo doet. Iedereen is aanwezig; alle vrouwen en mannen die als missionaris in ons bisdom zijn. Een goede traditie sinds 1975. Gisteravond waren we met 29 personen: 15 zusters, 5 broeders en 9 priesters. De atmosfeer was heel gezellig en ontspannend en het eten was heel goed. Een zeer geslaagd feestje dus.....

Jan Dekkers schreef vanuit Bukumbi op 16 november: .....

Gisteren had ik verschillende dingen te doen in de stad. Mwanza groeit ontzettend. Er wordt flink gebouwd. Moderne gebouwen met vijftien of meer verdiepingen. Het is zeer moeilijk er een plaats voor je auto te vinden. Na het vinden van een parkeerplaatsje doe je je boodschappen te voet.

Begin september zijn de catechisten van het schooljaar 2007-2008 met hun familie teruggekeerd naar hun diverse bisdommen en parochies. De staf heeft dan twee maanden vakantie. Ik heb mijn retraite gemaakt en ben met Broeder Kees Koning twee weken in Dar es Salaam geweest. We hebben dokter Ype Smit, verbonden aan 'The International School of Tanganyika Ltd', bezocht voor een algemeen medisch onderzoek.

Broeder Keer Akkermans kwam ons ophalen voor een bezoek aan onze nieuwe huis in Mbezi. We hebben onze confraters begroet in Tandale en Manzese en hebben een bezoek aan Bagamoyo gebracht. Lekker gezwommen in de oceaan.

In Mbezi heeft Kees zeer mooi werk geleverd. De gebouwen zijn klaar, maar aan de omgeving moet nog wat gedaan worden. Het is een flink terrein. In die buurt zijn heel wat rijke mensen prachtige huizen aan het bouwen.

4 november zijn de nieuwe catechisten aangekomen: 22 families en 2 Zusters van Rulenge. Bijzonder was dat op 4

november de eerste baby al is geboren. Na een lange reis heeft de moeder nog voor het avondeten gezorgd en beviel 's nachts van een mooie zoon.

Maandag zijn we met de lessen begonnen. Ik vind het een mooi werk en we hebben steeds meer goede catechisten nodig, want die doen nog steeds het meest voor de Kerk. Het grote voordeel van het Bukumbi Catechist Training Centre is dat ze met hun vrouwen en kleine kinderen komen. Dus de hele familie wordt gevormd. Het is een plezier te zien hoe ze vooruitgang maken.....

De regens dit jaar zijn veel beter dan het vorige seizoen. Er wordt flink gewerkt op het land. Dus is er hoop op voldoende voedsel....

Riny van Broekhoven schreef vanuit Roosendaal op 25 november 2008:

Van de feestelijkheden in Kenia heb ik vanwege mijn ziekteverlof juist het meest originele gemist.

Jong en oud hebben daar de eerste Afro Amerikaan, "de" nazaat van Kenia als President van de U.S.A. uitbundig gevierd en er zelfs nog een dag voor vrij

gehad, Mr. Barack Obama. Iemand van de Luo stam.

Met de laatste verkiezingen van eind vorig jaar is er ruzie onder de politieke partijen uitgebroken; grotendeels te danken aan de Luo, de Kikuyu en de Kalingin.

Er was veel spanning onder de bevolking. Vanwege de nieuwe president van Kenia is er een grotere eenheid ontstaan! Is dat een feestroes? Hopelijk, dat het meer te maken heeft met het beter gaan van de economie voor 'alle' mensen en dat er recht wordt gedaan aan om Keniaan genoemd te worden, ongeacht de stam. Mensen denken aan Barack Obama als de vrede-

maker voor iedere Keniaan; zoiets als geldschieter, maar niemand wilt zich daartoe lenen!

Ik heb gehoord dat er al kinderen naar hem genoemd zijn op de dag dat hij als President werd gekozen. Een jongen als "Obama" en een meisje als "Michelle". Mooi om zo de geschiedenis in te gaan! .....

Nog het vermelden waard:

Van iemand die nu eerste klas voetballen maakt met zeer goed geschoolde mensen, opgeleid door Adidas, uit de sloppen-wijken van Kibera, kregen we voor de jeugd uit Kibera 100 pracht voetballen!

De leraren van het lager en voortgezet onderwijs worden geholpen die kinderen op te vangen die een trauma kregen na de verkiezingen van eind dec. 2007. En dat zijn er nog al wat!

Alleenstaande Moeders en Oma's hebben een klein stukje grond kunnen kopen met een klein huisje erop met golfplaten om er hun kleinkinderen in onder te brengen of een klein dakje te maken om er hun waar onder uit te stallen. Alle beetjes helpen.

Zelf ga ik in de weekenden naar een buitenpostje of naar een weeshuis dat goed door Jezuïeten en Loreto zusters wordt geleid, waar 115 kinderen met het virus H.I.V. geboren, worden opgevangen; zo zijn er in heel Nairobi misschien nog wel 100 weeshuizen meer. Zonder nog te spreken over de mensen die ik aan onze poort te woord sta, maar dat stuit me toch wel tegen de borst. Dan ken ik ze niet en ieder verhaal is nog indrukwekkender dan het andere.

MEN NOEMT ZE "KINDSOLDATEN"

«Er is geen enkel excuus, geen enkele aanvaardbare reden om kinderen te bewapenen.» Mgr. Desmond Tutu

Als we Amnesty International moeten geloven dan zijn er dit jaar meer dan 300.000 kindsoldaten in de wereld. Een

derde van dit aantal (130.000) vind je in Afrika. Een klein beetje zoeken op Internet geeft al een hoop informatie: UNICEF en Warchild hebben hun eigen pagina's.

Via 'Kindsoldaten.Startpagina.nl' kun je honderden verwijzingen krijgen. Deze tekst wil alleen maar een bijdrage zijn in de strijd tegen deze meer dan afschuwelijke toestand in het Afrikaanse werelddeel.

Er spreekt een ontzaglijk cynisme uit de woorden van degenen die kindsoldaten rekruteren: "Kinderen kosten niet veel geld en zijn gemakkelijk te vervangen. Ze zijn ook eenvoudig te overtuigen om zonder angst zwaar geweld te gebruiken en om blind te gehoorzamen als ze de opdracht krijgen om te doden." Kinderen worden vaak ingezet in de voorste linies en zijn daardoor snel slachtoffer van het oorlogsgeweld. De cijfers zijn verschrikkelijk. In de laatste tien jaar zouden er 2 miljoen kinderen gedood zijn in de verschillende conflicten, 6 miljoen zijn ernstig gewond geraakt en meer dan 20 miljoen zijn uit hun geboortestreek overgebracht naar andere plaatsen.

Wat verstaat men onder "Kindsoldaten"?

Velen zeggen dat het machines zijn om te doden. In de Kongo worden ze 'kadogo' (de kleintjes) genoemd, in Rwanda de 'craps' (een gokspelletje). Een 'kindsoldaat' wordt gedefinieerd als een persoon onder de 18 jaar die deel uitmaakt van een gewapende bende of leger, regulier of irregulier. De kinderen zijn bewapend net als soldaten; ze kunnen dienst doen als kok, drager, boodschapper en als het meisjes zijn, seks-slavin. De grote meerderheid wordt gedwongen om soldaat te worden, maar er zijn er ook die als vrijwilliger dienst nemen. Deze soldaten in korte broek, al of niet gedemobiliseerd, vind je in Algerije, Angola, Burundi, Djibouti, Kongo, Liberia, Rwanda, Sierra Leone, Somalië, Soedan en Oeganda.

Waarom worden ze soldaat?

Degenen die voor de rekrutering moeten zorgen, zijn uitermate handig en gebruiken alle mogelijke middelen. In de meeste

gevallen is er sprake van 'kidnapping', in de dorpen, in scholen, gewoon op straat in de steden, of zelfs in kerken. Leeftijd doet er weinig toe; er zijn er die net zeven jaar oud zijn. Soms sluiten de kinderen zich vrijwillig aan bij een bende of in een leger. Wat moet je doen als je wees bent of op straat leeft zonder iets te eten te hebben. Als je soldaat wordt krijg je iedere dag behoorlijk te eten. Er

wordt hen ook van alles en nog wat beloofd om ze te overtuigen: schoenen, een uniform, een wapen om zich te beschermen ... Heeft een kind de mogelijkheid dit alles te weigeren? Ze zijn nog te naïef en zich niet bewust van de

gevaaren. Wanneer je eigen familie voor je ogen uitgemoord is, spelen wraakgevoelens ook sterk mee.

Kinderen vallen ook minder op als het er om gaat inlichtingen in te winnen. Ze vechten ook vaak met een moed die grenst aan het roekeloze. Voor hen is oorlog bijna niet meer dan een spelletje. Discipline ligt bij hen gemakkelijker dan bij volwassenen en het is niet moeilijk ze te beïnvloeden. De meisjes worden gebruikt als seksuele slavinnen om "het leven van de strijders te verzachten". Als er een gevecht geleverd moet worden krijgen ze van de volwassenen en verantwoordelijken de nodige drugs. Sommige kinderen moeten deelnemen aan de martelingen en het vermoorden van gevangen genomen tegenstanders. Er is voor hen geen keuze mogelijk.

Welke opleiding ontvangen de kindsoldaten?

Als ze eenmaal gerekruteerd zijn krijgen ze van de oudere soldaten les in vechten en doden. Ze moeten ongevoelig worden voor dood en pijn, geen verschil meer kunnen maken tussen goed en kwaad. Ze zijn tegelijkertijd beul en slachtoffer. Soms moeten ze, zonder te reageren, getuige zijn van de moord op een familielid of een kameraad die deel uitmaakt van

hun groep. Ze worden gedwongen om ook zelf dit soort criminele daden te stellen. Het gebruik van drugs en alcohol maakt ze steeds meer gewelddadiger en gewetenlozer. Zelfmoordopdrachten uitvoeren is een gewoon iets, vanzelfsprekend bijna. Ze worden gebruikt om terroristische aanvallen uit te voeren, om te spionneren en gedwongen tot seksuele slavernij. De meisjes lopen het gevaar van allerlei seksuele ziektes en ongewenste zwangerschappen.

Ze leren hoe ze met lichte wapens moeten omgaan. De instructeurs hebben met de wapenhandelaars alles zo voorzien dat een kind van 10 jaar een Kalachnikov, een AK47 en een karabijn M-16 uit elkaar kan halen en weer in elkaar zetten. Dit zijn lichte wapens en gemakkelijk te hanteren, niet al te groot en automatisch. Deze wapens zijn niet duur en men kan ze gemakkelijk in grote hoeveelheden aanschaffen. Volgens een schatting van de Verenigde Naties is er op de wereld gemiddeld één licht wapen per 12 mensen. Het aantal slachtoffers van al deze wapens is 1300 per dag.

Deze jonge kinderen leven de hele dag in een soort hel: rennen, dekking zoeken, de bewegingen van de tegenstanders schatten, zorgen niet geraakt te worden als je een ogenblik niet oplet, vechten tegen anderen, mannen, jongens, meisjes. Ze doden om niet zelf gedood te worden. In een oorlog geef je niets cadeau, kies je een tegenstander, die jij gaat doodschieten, niet uit.

Als ze er toe kunnen komen om te praten met hulpverleners, is hun verhaal een lange lijst van verschrikkingen. Amputeren, verkrachten, doden, plunderen... Een jongen, die voor hij deserteerde vijf jaar soldaat is geweest, vertelt: "In het leger doe je alles uit angst. Ik heb de dingen die ik gedaan heb, nooit gewild. Ik heb alles uit angst gedaan. Ik moest wel en kon niet anders. In de Kongo was het nog erger. Ik heb zo veel verschrikkelijke dingen gezien. Ik ben heel erg moe."

Hoe die vicieuze cirkel van verschrikkingen te doorbreken?

Het is vrij gemakkelijk om te beweren: “Je moet die kindsoldaten opvangen en weer vertrouwen geven: vertrouwen in zichzelf, vertrouwen in de anderen, vertrouwen in de toekomst.” Maar hoe dat te doen? Vaak zijn die kinderen door de gemeenschap gereduceerd tot

een groep met een etiket: “kindsoldaten”, met alles wat dat inhoudt aan angst, wantrouwen en verwijten. Het belangrijkste is misschien te beginnen hen weer als een menselijk wezen te zien, een persoon met een toekomst. Men moet zich niet fixeren op al het kwaad dat zij gedaan hebben. Het zijn geen kinderen meer zoals andere kinderen. Maar dat wil niet zeggen dat ze voor altijd verloren zijn. Er bestaan internationale wetten die het rekruteren van kindsoldaten verbieden. Maar wie is in staat ze toe te passen? Wat moet je doen met dit soort vuile oorlogen, die plaats hebben in verre uithoeken van de wereld en die meestal tegen de plaatselijke burgerbevolking gericht zijn. Hoe groot hun aantal mag zijn, hoe zwaar de taak ook, dit is de prioriteit: deze kinderen weer terug te brengen in een wereld die ze nooit hadden moeten verlaten.

Reïntegreren in de maatschappij, maar hoe?

De Verenigde Naties en andere organisaties ondersteunen in Afrika verschillende projecten, O.D.R, genaamd (Ontwapenen, Demobiliseren, Reïntegreren). De programma's van deze projecten zijn zeer belangrijk voor het herstel van vrede en stabiliteit van de door oorlog en terrorisme getroffen gebieden. Daarmee wordt ook de ontwikkeling van deze gebieden op lange termijn verzekerd. Het ontwapenen en het demobiliseren is relatief vrij gemakkelijk. Het reïntegreren van deze kinderen in de burgermaatschappij ligt stukken moeilijker. De reïntegratie in de gemeenschap lukt niet als de kinderen niet naar

school kunnen gaan, kennis opdoen, een vak kunnen leren waarmee ze later in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Ze moeten de mogelijkheid krijgen om een zelfstandig bestaan op te bouwen en een familie te stichten. Reïntegratie van de kinderen is een lang proces en valt onder de verantwoordelijkheid van de gehele gemeenschap.

Hoe een eind te maken aan het gebruiken van 'kindsoldaten'?

Dit is heel moeilijk. We bevinden ons hier op het terrein van heel veel beste wensen en goede voornemens. Maar... Er is een groot verschil tussen prioriteiten en hun uiteindelijke realisering, zelfs als die prioriteiten regelmatig bijgesteld worden. Er moet een eind komen aan het rekruteren van kinderen en hun reïntegratie in de maatschappij moet serieus genomen worden. Daarom moeten de regeringen en de verschillende gewapende oppositiegroepen alles in het werk stellen om:

- de voorschriften van de Conventie over Rechten van de Kinderen volledig uit te voeren. (Deze Conventie gaat o.a. over het meedoen van kinderen in gewapende conflicten.) De Afrikaanse resolutie over de rechten en het welzijn van kinderen en de Conventie nummer 182 van de Internationale Organisatie voor de Arbeid gaan hier ook over.
- het demobiliseren en de reïntegratie van kinderen moeten beter en gemakkelijker uitgevoerd kunnen worden.
- politieke keuzes wat betreft onderwijs en opleiding: grotere mogelijkheden voor alle kinderen zodat 'soldaat' worden niet aantrekkelijk meer is.
- verhinderen dat gedemobiliseerde kinderen opnieuw gerekruteerd worden, vooral de kinderen die uit andere streken komen.

Wat kunnen wij doen?

Informatie inwinnen, op de hoogte blijven van alles wat Unicef en Amnesty International over dit probleem publiceren.

Bekendheid geven en waar mogelijk actief meedoen aan de Dag van de Kindsoldaten (12 februari) en de Dag van het Afrikaanse Kind (16 juni).

Hulpprojecten steunen die opgezet worden voor de Kindsoldaten.

Je inzetten om tot het ratificeren van het Verdrag over Hulp aan de Kindsoldaten te komen.

(Uit 'Voix d'Áfrique'. Vertaald en bewerkt door Hans Remhs)

Zalig Kerstmis en een Gezegend Nieuwjaar

Adressen Witte Paters Nederland

Dongen :

Provinciaalaat, Economaat en Residentie
Modestusstraat 20
Postbus 118, 5100 AC Dongen
Tel. 0162-313845 / Fax 0162-386316
Postbank: 1071250 t.n.v. Witte Paters Dongen
Bank: ABN-Amro 5245 47 513 t.n.v. Witte Paters
Dongen

's Gravenhage:

Tenierstraat 16, 2526 NX Den Haag
Tel. 070-3840060

's Hertogenbosch:

Orthenseweg 43, 5212 EA Den Bosch
Tel. 073-6139116

Heythuysen:

Huize St Charles
Op de Bos 2, 6093 NC Heythuysen
Tel. 0475-494555

Lage Mierde:

Dorpsplein 27, 5091 GJ Lage Mierde
Tel. 013-5093313

Steensel:

Eindhoveneweg 32, 5524 AR Steensel
Tel. 0497 - 512375

Sterksel:

Beukenlaan 2, 6029 PZ Sterksel
Tel. 040-2261315

Sociëteit Missionarissen van Afrika:: www.africamission-mafr.org
Missionarissen van Afrika Nederland : : <http://www.lavigerie.org/>

In geval van onjuiste adressering, gelieve de Contactbrief te retourneren naar afzender, zo mogelijk met opgave van nieuwe adres